

Början på ett nytt projekt - Vietnam på besök

Maj 2015

Gerd Sävenstedt

Bakgrund

Ett nytt samarbetsprojekt mellan An Giang provinsen och Piteå har beviljats av ICLD/SIDA för åren 2015-2017. I mars besökte en delegation från Piteå An Giang och nu var det dags för ett nytt styr/arbetsgruppsmöte, denna gång i Piteå.

Besöket i Piteå förlades i anslutning till ett seminarium på Energimyndigheten som den vietnamesiska delen av styrgruppen var inbjuden till. Även Jan Dahl och jag deltog. Vi är båda del av Piteås styrgrupp.

Resa med utmaningar

Det har ju blivit en hel del resande under det föregående projektet och i stort sett har det flutit på bra - men den här gången var det alldeles tvärtom.

Ofta vill den vietnamesiska gruppen passa på att, på egen bekostnad, besöka ett annat europeiskt land när de kommer till Europa. Denna gång stod London på önskelistan. De behöver visum både för att komma hit och för att komma in i England. De var sent ute med visumansökan och det stod klart att de inte skulle hinna få ett visum till England. Deras svenska visum gällde från den 18 maj och ett tag såg det ut som om de skulle få tillbringa två dygn på Heathrow. Tack vare samarbetsvilja på den svenska ambassaden i Hanoi ordnade det sig och de kunde komma till Sverige ett par dagar tidigare. Det innebar att de också hann med ett blixtpbesök till Oslo och deras nationaldagsfirande. Men innan dess hade det varit oerhört många turer och ett tag trodde jag att vi överhuvudtaget inte skulle se dem här.

Och det visade sig vara en resa med utmaningar. En hotande SAS strejk och på hemvägen en vaknatt på Dubais' flygplats då de skulle få betala dyrt för ett transitvisum för att ta sig till det hotell vi hade både bokat och betalat för. Tillsammans med resebyrån försöker vi få fram vad det är som gäller och det tycks inte helt lätt. I mars när vi var till Vietnam gjordes en precis likadan bokning. Vi stannade lika många timmar i Dubai men betalade ingenting för ett transitvisum.

Professor Ha försöker få ett transitvisum utan att behöva betala för gruppen

Projektet

I det nya projektet, som är en fortsättning på det förra, ska vi göra en handlingsplan som ska innehålla de konkreta åtgärder man vill göra i An Giang för att ta till vara på risavfallet så att det blir en resurs i stället för en belastning. En stor del är risskalet, men även risstrån som blir över efter att man skördat.

ICLD har två målsättningar i sitt arbete, fattigdomsbekämpning och demokratispekter. Därför är det viktigt att ha med målgrupperna i arbetet, både när man arbetar fram planen och i demonstrationsprojekt som ingår i vårt samarbete.

Förhoppningsvis även forskningssamarbete

Just nu utformas en ansökning om ett forskningssamarbete mellan Vietnam och LTU där man vill se om den förgasningsteknik som utvecklats i Piteå med skogsavfall som bränsle också kan användas för ris-skal. Det här är en spännande utveckling som skulle kunna innebära nya marknader om det blir lyckosamt och som också skulle innebära att risskalet blir en resurs i produktionen av elkraft och värme- en värme som behövs för att torka risskalet innan det mals till mjöl. Ris-skal och skogsavfall har likheter men också olikheter som innebär att man måste utveckla tekniken innan det kan bli verklighet. Men till att börja med behöver man få finansiering till att bedriva forskningssamarbetet. Vietnam.

Energimyndigheten

Under förra projektperioden pågick förutom vårt projekt ytterligare två samarbeten mellan An Giang provinsen och svenska partners, Växjö kommun och Energimyndigheten. Växjö körde i samarbete med Linnéuniversitetet en distansutbildning inom miljö och energi. Energimyndigheten arbetade med att förstärka kapaciteten inom området miljö/energi genom att medverka i en uppbyggnad av ett nationellt resurscentra samt träna entreprenörer att utveckla affärsplaner. Dessutom påbörjades en kartläggning av resurser och behov i An Giang provinsen.

Under åren så har Växjö, Energimyndigheten och vi haft regelbunden kontakt och försökt att på bästa sätt samordna våra aktiviteter.

Professor Ha intervjuas om samarbetet Vietnam-Sverige

Piteådagarna

Korta, intensiva dagar med mycket på schemat. Jag hade åkt hem på onsdagkvällen för att kunna möta dem på flygplatsen torsdag förmiddag. Även om vi har en liten buss på kommunledningskontoret så vet jag att när 6 personer kommer finns det inte en chans att både de och deras bagage ska rymmas i den, så Gustav som nyligen kommit hem efter sina masterstudier i An Giang kom med en extra bil.

En sak som vi vet står högt på önskelistan är att hinna med ett besök på vår Second Hand market där de alltid hittar spännande saker.

Så efter att ha installerat sig och en snabb lunch så blev det en timme på Repris innan vi börjar våra formella möten, då vi visst att det var stängt där på pingstafton.

Gustav Roslund presenterar sitt masterarbete som bygger på en jämförelse mellan oberoende risbönder och bönder som har avtal med företag.

Styrgruppsmöte

Innan själva styrgruppsmötet presenterade Gustav Roslund sitt magisterarbete som bygger på intervjuer med risbönder i An Giang provinsen. I sitt examensarbete fokuserar han på miljö/hälsa med utgångspunkt från böndernas situation. Han har varit i An Giang under 8 veckor och hans studier bygger på observationer kombinerat med intervjuer. Några iakttagelser som han gjorde var att han

- Inte såg någon som läste instruktioner om hur man använder bekämpningsmedel innan de användes. Bönderna sa att de inte behövde men det finns studier som säger att 96 % av bönderna vet inte hur de ska användas.
- Inte såg någon med skyddsutrustning när de jobbade med bekämpningsmedel. Ofta gick de in på fälten en kort tid efter att de använt bekämpningsmedel.
- Inte såg skyltar som talade om att fälten var nyligen besprutade
- Många uppgav att de var trötta, yra och hade andningssvårigheter efter att ha använt bekämpningsmedel
- Bönder som hade avtal med företag rankade miljöaspekter högre än den andra gruppen
- Bönder knutna till ett företag skickade tillbaka 3 gånger så många behållare som den övriga gruppen.

För Gustav måste det ha varit en god examination att få ha en "provföreläsning" för en vietnamesisk elitpublik som kan området bättre än de flesta. Detta innebar också goda samtal till nytta för båda partners.

Några saker från styrgruppsmötet

Styrgruppen består av 4 representanter från vardera landet. I den vietnamesiska delen ingår Mr. Hiep en politiker- att jämföra med en vice landshövding, Mrs. Ha en universitetsprofessor från Ho Chi Minh, Mrs. Huyen ansvarig i provinsen för jordbruksfrågor och Mrs. Xuan ansvarig för miljö frågor och tillika projektledare. Från oss är det Peter Roslund- kommunalråd, Brith Fäldt ordförande i samhällsbyggnadsnämnden, Jan Dahl professor i energiteknik på Luleå tekniska universitet och jag som är projektledare. Under åren har flera från styrgruppen engagerat sig i hög grad i själva arbetet. Hälften av oss har dessutom varit med från start.

Finansiering

Projektet finansieras i huvudsak med SIDA medel, totalt 2,4 miljoner för en 3- årsperiod. Detta sker genom ICLD, Internationellt Centrum för lokal demokrati, som arbetar både med fattigdomsbekämpning och för att stimulera till delaktighet på lokal och regional nivå. Ett 70 – tal svenska kommuner har idag samarbetsprojekt via ICLD.

I Vietnam har projektet en lokal budget på 200 000 US\$ (ca 1,6 miljoner) för en 3-års period som finansieras av People's committee i An Giang. Budgeten täcker även personalkostnader. Piteå kommun bidrar med ca 17 000 \$ (150 000 kronor) för en 3- års period som täcker kostnader som inte projektet finansierar.

I projektet finns 300 000/år för styrgruppens aktiviteter/resor. Dessa kommer att användas. De 500 000 som finns som projektpengar för året kommer att räcka. Det beslutades att delar av projektgruppen kommer att åka till Vietnam i november. Nästa styrgruppsmöte blir i Vietnam i februari.

Rapport från Energimyndigheten

Jan Dahl gjorde en summering av konferensen på Energimyndigheten. Energimyndigheten hade bjudit in ett antal aktörer som på olika sätt är intressenter. Även den vietnamesiska ambassadören deltog. Målsättningen med dagen var att redovisa vad som gjorts, se vilka lärdomar man kan dra av samarbetet och även titta framåt. Energimyndigheten kommer att dra sig ur men förhoppningsvis ändå fortsätta att stödja den utveckling som pågår där det finns svenska intressen.

Brandlarm och utrymning. Goda samtal medan vi väntade på att få gå tillbaka till konferensen.

Professor Ha och Mr. Hiep redogjorde för den forskningsansökan som de arbetar med, tillsammans med Jan Dahl på LTU och Björn Kjellström. En forskning som går ut på att finna ut hur förgasningstekniken måste anpassas för att kunna använda ris-skal som bränsle. En del av forskningen kan genomföras i Sverige men en del är att också få till stånd en liten forskningsanläggning i Vietnam. En anläggning som ska vara både för forskning och utbildning. Det här handlar om en forsknings-samarbeten mellan LTU och professor Ha's universitet i Ho Chi Minh. Även andra svenska universitet kan bli del av detta forskningsprojekt. Extern finansiering behövs för att kunna bedriva det här samarbetet

mellan universiteten. Här finns en stor potential och en massa jobb att göras. Det vore väl fantastiskt att få se en massa små miljövänliga elproduktionsanläggningar i Asien som drivs med en teknik från Piteå. Med på seminariedagen fanns även Kurt Sjöblom, VD för Meva Energy som vill vara med i den utveckling som påbörjats i Vietnam.

Efter styrgruppsmötet som slutade strax före 18:00 blev det bråttom att få på sig lite varma kläder innan det var dags för att se då Piteås damer tog sig an Umeå. Jag hade lånat paraplyer från Turistbyrån och de behövdes denna kväll då inte Piteå visade sig från sin bästa sida. Jan och Gustav guidade dem under matchen. Och fotbollen – ja det blev oavgjort. Och i högtalarna på LF area hälsades de Vietnamesiska gästerna välkomna att för första gången i sitt liv titta på damfotboll.

Meva

Mrs Huyen

Anders från Meva

Mrs Xuan

Mr. Hiep

Denna kylslagna fredagsmorgon startade vi i Mevas anläggning i Hortlax. De har en teknik som vietnameserna hoppas kunna använda i Vietnam - med ris-skal som bränsle. Det var den tekniken som gjorde vietnameserna intresserade av Piteå, då för 4 år sedan.

2012 provkördes ris-skal i testanläggningen på ETC och det ökade förhoppningarna ytterligare.

Men det är en hel del utmaningar innan man är i hamn. Tekniken som används i Hortlax är för skogsavfall och innan den kan tas i bruk med ris-skalen som bränsle behöver tekniken anpassas då ris-skalets egenskaper och beståndsdelar är annorlunda. Teknikutveckling tar tid och kostar pengar. LTU, Luleå tekniska universitet är Sveriges förgasningscentrum och att de är intresserade av att utveckla ett forskningspartnerskap med ett vietnamesiskt universitet är av största vikt. Planen är att det ska byggas en liten forskningsanläggning också i Vietnam. Det är bara att hålla tummarna att man ska hitta finansiering för det samarbetet.

Sen behöver det ju också utvecklas ett affärssamarbete. Vad jag förstår är det ett högriskprojekt men om alla bitarna faller på plats så är ju marknaden enorm. Bra affärsmöjligheter som positivt påverkar både klimat och miljö.

Det har blivit ett flertal besök av vietnameserna i Hortlax under åren. Det märks också på frågorna som ställs, mer initierade och mer på detaljnivå. Man har lärt sig vad som är styrkor och svagheter och jag förstår på de samtal som pågår på vietnamesiska mellan frågorna att de översätter vad de hör till sin egen verklighet.

Arbetsmöte

Dagen är avsatt för arbetsmöte. Det är många saker vi har att ta ställning till. Med oss den här dagen har vi också Björn Kjellström som på 90-talet var professor i energiteknik på LTU. Det var där och då som grunden till den förgasningsteknik som Meva använder utvecklades. Han vill förstå vad det är vi håller på med och också förstå hur den forskningsansökan som han är med och skriver ska kunna kopplas ihop med vad vi gör. Till hösten ska vi genomföra en utbildning; "rice waste-to-energy", där Björn Kjellström kommer att medverka i utbildningen som blir i LTU's regi.

Björn Kjellström med ett förflutet på LTU

Jan Dahl, LTU

I de diskussioner som vi förde kom vi fram till att det vore mer kostnadseffektivt om utbildningen skulle kunna hållas i Vietnam, än som planerat i Piteå. I ICLD:s budgetriktlinjer står det att projektet står för resor, boende och mat när de är här och tvärtom när vi är där. Jag tog på mig att skicka en förfrågan till ICLD för att höra om det var möjligt att använda den summa som var avsatt för utbildningsveckan, inklusive resor, i Vietnam i stället för i Sverige.

Svaret vi fick innebar att vi kan hålla utbildningen i Vietnam men att de inte kunde rucka på budget riktlinjerna. Just nu räknar de i Vietnam på vad det skulle kosta att ha utbildningen där och se hur vi skulle kunna finansiera den insatsen.

Diskussionerna kring denna utbildningsvecka var viktiga när alla var på plats.

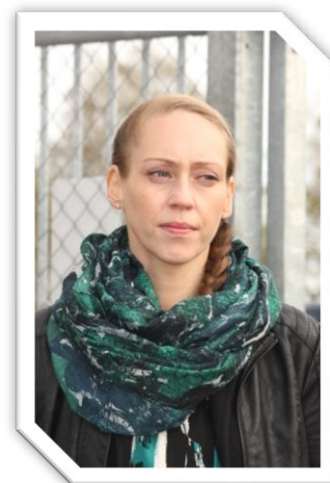
Demonstrationsprojekten

Xuan –projektledare

Bo Wiberg- jordbruk

Maria Widman- planarbete

I projektet ingår tre demonstrationsprojekt som ska visa på att avfall från risodlingarna kan vara en resurs i stället för ett miljöproblem. Distriktet där projektet genomförs heter Chau Thanh och där bor det runt 200 000 människor. Det är samma distrikt som vi samarbetade med i det nu avslutade projektet. I varje projekt räknas det med 20 personer och målsättningen är att 50 % ska vara kvinnor.

Första gångerna vietnameserna var här förundrades de över alla ägg de såg ute på åkrarna. När de fick klart för sig hur det fungerade och varför man gjorde det så tänkte de Vietnam. På några ställen i Vietnam används redan balningsmaskiner och nu har An Giang också beställt 7 egna som ska användas för att ta till vara på rishalmen som skördas. Ett par av demonstrationsprojekten kommer att utgå

ifrån rishalmen och hur den ska användas på bästa sätt. I ett kommer man att odla svamp på halmbalar men det kommer också att handla om djurfoder och om att återföra näring till jorden och minska på konstgödning. Det gäller att vara konkret. Bönderna måste se nyttan och helst också att det ska ge lite pengar i fickan. Det är Bo Wiberg som är vår resurs i dessa demonstrationsprojekt.

Handlingsplan

När slutrapporten skrivs om knappt 3- år hoppas jag kunna skriva att det nu finns en handlingsplan som visar på de åtgärder som ska göras i provinsen för att minska koldioxidutsläppen och ta tillvara på risavfallet så att det blir en resurs. Det här ska utgöra ett underlag för politikerna när de fattar sina beslut som leder till att An Giang blir en grön provins. Helst ska också några av de förslagna åtgärderna ha börjat ta form.

En viktig del i arbetet med handlingsplanen är att de direkta målgrupperna finns med i hela processen så att den dag när besluten tas så är en hel del av förankringsarbetet också gjort. Folk är medvetna, de förstår nödvändigheten och ser möjligheterna. I det här arbetet är det Maria Widman, samhällsutvecklare här på kommunen som är vår resurs i samarbetet.

Arbetet 2015

När vi tittade på den plan som vi gjort för det här året så kan jag bara konstatera en sak; den är oerhört ambitiös. Målgrupperna ska etableras, interna jobb ska göras, samarbeten med externa partners ska fungera. Den mer detaljerade listan är lång och jag är övertygad om att när vi vid nästa styrgruppsmöte i

februari nästa år tittar tillbaka på 2015 så kommer vi att inse att den kanske var lite väl ambitiös. Men jag är också fullständigt övertygad om att i slutändan kommer vi att nå våra mål.

Fyllda av tillförsikt avslutar vi vår arbetsdag och på kvällen tar Peter Roslund och jag med dem till Strömbäckaskolans avslutningsföreställning i dans. De är imponerade över att vår lilla stad har så många platser för kulturella evenemang – hos oss har vi faktiskt inte ens en biograf, säger Mrs. Huyen. Att dans är ett internationellt språk är tydligt och de kan tolka berättelserna på scen lika bra som vi. Det är roligt att se elevernas utveckling från åk 1 till 3 och tillsammans kan vi konstatera att det är viktigt att skapande är ett viktigt inslag i skolans verksamhet. Under

åren har vi konstaterat att skolundervisningen i våra två länder är olika och även synen på möjligheten till utbildning värderas olika.

En flicka jag träffade i Vietnam tog 3 extralektioner engelska i veckan. – Är varje lektion 60 minuter då, frågade jag. – 60, nä det är tre gånger tre timmar, svarade den då 14-åriga flickan som nu som 16-åring får ett års stipendium till USA.

Pingstafton

En dag att använda till att ta del av våra traditioner, tänkte vi. Kosläpp vore väl bra, det måste väl passa ett gäng som arbetar med klimat, miljö, jordbruk och energi. Så tänkte vi. Jag beskrev målande korna och kalvarnas vilda ystra danser när de fick komma ut på grönbeta. På morgonen spöregnade det. Kanske tur att vi ställde in. Det ihållande regnet gjorde att kossorna knappt vågade sig ut, snusade, ruskade av sig regnet och tittade så snabbt som möjligt efter en väg in i ladugården igen. Det var i alla fall vad jag hörde berättas.

Men second hand funkar alltid och även på en pingstafton..

Klockor stod högt i kurs och när jag såg vad de handlat var jag glad att jag inte skulle packa. Vi fortsatte sen hem till Brith Fäldt som är med i styrgruppen. Hemma hos henne värmdes en sprakande eld och i grytan fanns en underbar köttsocka som värmdes insidan. Där fanns också en gammal klocka som till Mrs. Ha's stora glädje fick följa med till Vietnam.

Kvällen avslutades med en trevlig middag i hemmiljö. Denna gång hos Peter. Under årens lopp så har vi oftast varit i varandras hem. I det finns ett stort mervärde. Samtalen blir annorlunda, vi berör vardagslivet och hur vi lever, vad som är viktigt och vad som är våra utmaningar.

När jag skjutsar dem till deras hotell lyser kvällssolen och vattnet ligger spegelblankt. Vi kan konstatera att trots att det denna gång har varit ett ovanligt kort besök i Piteå och med ovanligt många svårigheter innan de kom sig hit, så var det väl värt det. Men då visste de inte att resan hem skulle ta två dygn.